

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Vojna za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—1242

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CHelsea 3—1242

No. 31. — Štev. 31.

NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 6, 1937—SOBOTA, 6. FEBRUARJA 1937

Volume XLV.—Letnik XLV.

PRIZNANJE UNIJE—JE PRVI POGOJ STAVKARJEV

V STRAHU PRED NEMIRI JE MESTNA OBLAST ZAPRISEGLA 1000 POMOŽNIH POLICISTOV

Navzlic sodnijskemu povelju ostanejo "sedeči" stavkarji v tovarnah. — Zahteva za priznanje CIO je največja zapreka pri pogajanjih. — V Flintu je pripravljenih 3500 vojakov. — Izjavljena stavka avtnih delavcev bi škodovala vsemu ameriškemu delavstvu.

DETROIT, Mich., 5. februarja. — Priznanje unije avtomobilskih delavcev kot edine organizacije, ki se more pogajati z General Motors glede plač in delavskih razmer, je največja zapreka, ob kateri je zadela konferenca med governerjem Murphyjem ter zastopniki avtomobilskih delavcev in avtomobilske družbe. Da bi stavkarji odšli iz tovarna v Flintu, je pri sedanji konferenci postalo postransko vprašanje.

Cetrta konferenca je bila končana ob 6.30 zvečer in je bila zopet nadaljevana ob 10 zvečer. Popoldne je governer Murphy po telefonu govoril s predsednikom Rooseveltom.

Governer Murphy, ki je sklical konferenco v uradu svojega brata, sodnika George Murphyja, je delil svojo pažnjo med pogajarji in položajem v Flintu, kjer je 3500 vojakov, kjer je bilo zapriseženih okoli 1000 prostovoljnih policistov in kamor prihaja vedno več odločnih unijskih delavcev, ki hočejo svojim tovarišem v Flintu pomagati.

Governer pa je na vse one, ki imajo odgovornost v tej stavki, obrnil poziv, da se zdrže vsakih huj-skajočih izjav in dejanj.

V Flintu je policijski načelnik James V. Wills pričel zaprisežati prostovoljne policiste, da bodo vzdrževali red, ako bo potrebno.

Narodna garda ima še vedno zaprto okolico, v kateri se nahaja Fisher Body št. 2. Pred tovarno Fisher Body št. 1, ki je izven policijskega kordona, pa demonstrirajo ženske.

Premirje, ki je bilo včeraj sklenjeno med voditelji stavke in med mestno oblastjo, je ostalo v veljavi. Nek unijski organizator je rekel, da Willsovo nabiranje prostovoljnih policistov ne nasprotuje pogojem premirja.

Predno se je governer Murphy popoldne zopet sestel z uradniki General Motors, Johnom L. Le wisom in Homerjem Martinom, je rekel, da bo storil vse, da doseže mirno poravnavo stavke. Glede položaja v Flintu je rekel: "Vojaškim poveljnikom sem naročil, da so v stalni zvezi s civilnimi oblastmi in delavskimi voditelji, da vsi skupno skrbijo za red."

General Motors Corporation še ni sodnika zaprosila za povelje, da so stavkarji vrženi iz tovarna. Družba niti od šerifa ni zahtevala, da s silo izprazni tovarne, ki jih drže stavkarji že 38 dni.

Celo pravni svetovalec avtomobilske družbe R. E. Brownell je rekel, da ne bo zahteval, da so stavkarji pregnani iz tovarna, temveč da upa, da jim bodo unijski voditelji naročili, da prostovoljno zapuste tovarne.

Navzlic temu, da je Ameriška Delavska Federacija izključila odbor za industrijsko organizacijo, kamor pripada tudi unija avtomobilskih delavcev, je vendar avtomobilska unija pozvala vse unije, ki so včlanjene pri Delavski Federaciji, da prispevajo v sklad za stavko. Unija avtomobilskih delavcev v svojem pozivu pravi, da imajo vsi ameriški delavci pravico pristopiti h katerikoli uniji in da bo zmaga avtomobilskih delavcev dobra za vse, njen poraz pa bi škodil vsem ameriškimi delavcem.

"V najvišjem sodišču naj bo 15 sodnikov!"

MORNARIŠKI ŠTRAJK KONČAN

Na delo se je vrnilo 40 tisoč mornarjev in pristaniških delavcev. — Unija je glasovala za sporazum.

SAN FRANCISCO, Cal., 5. februarja. — Najdražja mornariška stavka v Združenih državah je bila končana v četrtek ob 2.45 popoldne in vseh 40,000 delavcev se je vrnilo na delo ter bo v kratkem odplulo 239 parnikov, ki so stali v pristaniščih tekem stavke.

Ko so stavkarji po veliki večini glasovali za sprejem začasnega sporazuma, so unijski voditelji naznanili, da je stavka, ki je trajala 98 dni, končana.

Delavci, ki so bili zbrani v pristanišču, so z veseljem pozdravili to novico.

Parobrodne družbe naglo delajo v svojih uradih in pristaniščih, da čimprej odpošljejo parnike na morje.

Vsem mornarjem in pristaniškimi delavcem je bilo naročeno, da se v petek ob 8 zjutraj vrnejo na delo.

"Štirideset tisoč delavcev je zadovoljnih," je rekel voditelj stavke Harry Bridges, "in jaz sem samo eden med njimi."

Začasna pogodba določa, da unija nadzira urade za najemanje mornarjev in pristaniških delavcev, da delajo po 8 ali manj ur na dan in da se izboljšajo delavske razmere.

Samo unija mornariških kurjačev je zavrgla začasno sporazum, toda njeni člani so z veliko večino glasovali, da se unija še pogajaja s parobrodni mi družbami.

NAPAD NA KOOPERATIVNO FARMO

MEXICO CITY, Mehika, 4. februarja. — "Časopis 'La Prensa' je sporočil, da so oboženi roparji napadli neko kooperativno farmo pri Colimati ter usmrtili pet oseb, osem so jih odvedli.

SENATOR OBTOŽEN UMORA

PONCE, Puerto Rico, 4. feb. — Danes so tukaj aretirali senatorja Moisesa Echevarria, ker je baje lani meseca septembra usmrtil Francisca Soldevilla. Postavljen je bil pod varščino \$20,000.

FRANCOSKA VLADA BO PREVZELA TOVARNO

PARIZ, Francija, 4. feb. — Minister za aviatiko Pierre Cot je naznanil, da bo francoska vlada prevzela Morane-Saulnier tovarno za letala, ker je vodstvo tovarne zavlačevalo izvršitev vladnih naročil.

MOŽ MLADE ŽENE ARETIRAN

Žena, ki je stara 12 let, bo v juniju postala mati. — V Tennessee gorski prebivalci ščitijo 9 let staro ženo.

WATERTOWN, N. Y., 4. februarja. — Postava je posegla v zakon 18 let starega Stanjeja S. Backusa in 12 let stare Leone E. Roshia ter je postavila Backusa za železno ograjo. Državni pravdnik Carl J. Hynes bo proti mlademu možu dvignil obtožnico zaradi zapeljavanja mladoletnega dekleta.

Backus je priznal, da je občeval z Leono že dolgo pred poroko 15. januarja. Zdravnik je dognal, da bo Leona dobila otroka v juniju. Razna dobrodelna društva in družba za varstvo otrok so se obrnila na sodišče in sodnik Harold F. Porter je odredil, da je bila deklica odpeljana z doma svojih starišev ter je bila izročena v oskrbo Mrs. Angie Kellogg, ki je ravnateljica mestnega urada za javno blagostanje.

Ko je Leona stala pred sodnikom, je s solzami v očeh rekla, da je vedela, da ji oblasti ne bodo dovolile, da bi živela s svojim možem. Njena mati s svojim možem. Njena mati jo je zagovarjala pred sodnikom, rekoč: "To je sramota! Zakaj se ljudje ne brigajo sami za sebe! Mnogo boljše je, da je Moja Leona poročena. Kaj pa pri tem ni prav? Ali jo hočete pognati na ulico?"

SNEEDVILLE, Tenn., 4. februarja. — Gorski prebivalci so se zbrali pred Winsteadovo hišo, da branijo 9 let staro Eunice Winstead in njenega 22 let starega moža Chas. Johusa pred radovedneži.

Može so se zgodaj zjutraj zbrali pred Winsteadovo hišo ob cesti ter zakurili ognje. Orožja pri njih ni videti, toda poznani so, kako naglo imajo pri rokah skrito orožje, kadar pride sila. Do hiše ne puste ni kogar. Ko je prišel fotograf za nek časopis in je Charlesu ponudil \$500, da bi ga slikal in njegovo ženo, so ga možje odpodili in tudi Charles je rekel, da se ne mara več pustiti fotografirati.

IME "TROCKI" JIM NE PRIJA

MOSKVA, Sovjetska unija, 4. februarja. — Ko je bil Leon Trocki na višku svoje moči, si je v Rusiji precej ljudi nadelo njegovo ime. Zdaj tega ime na nečje več, ker smatrajo Trockega za največjega zarnika proti sovjetski vladi. Na sodišča so že začele prihajati prošnje za spremembo imena.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

STALIN IN VOROŠILOV STA SI V LASEH

Na Stalinovo povelje so bili aretirani častniki. — Velika parada rdeče armade za Vorošilova in proti Stalinu.

LONDON, Anglija, 5. feb. — Prvi znaki upora proti diktatorju Josipu Stalinu so se pokazali, ko je rdeča armada korakala po Moskvi in klicala ime vojnega komisarja maršala Vorošilova, prezrla pa je Stalina.

Kot pravi poročevalec lista "London Daily Mirror", v svojem poročilu iz Varšave, je bilo zažganih več vladnih poslovilij in municijskih tovarn v protest proti usmrtni 13 odličnih sovjetskih uradnikov. Samo v sredo je pričelo v Moskvi goret na 150 krajih.

Odkar je postal Stalin diktator, je bila vsaka javna demonstracija namenjena njemu, zato pa je bila včerajšnja demonstracija velikega pomena za tuje opazovalce, ki čakajo na spor med Stalinom in Vorošilovom.

Spor med Stalinom in Vorošilovom se je pričel pred meseci, ko so na Stalinovo povelje agenti GPU aretirali več armadnih častnikov pod političnimi obdolžitvami. Vorošilov je proti temu protestiral ter obenem zahteval, da ima delež pri vladi, kar pa je Stalin odklonil.

Kot pravi "Daily Mirror", je vsled zljajniškega procesa zavlada v Rusiji zelo napeta kriza.

Vorošilov je baje Stalinu naravnost povedal, da ne bo trpel, da bi bile proti kakemu visokemu častniku dvignjene slišne obdolžbe kot proti Radeku in njegovim tovarišem, kar pa je Stalin nameraval.

Vorošilov je šel celo tako daleč, da je na svojo odgovornost pustil aretirati več GPU agentov, ki so bili določeni, da izvrše aretacije med častniki.

Poleg 150 požarov v Moskvi so bili tudi v Leningradu gasilci dan in noč zaposleni, ker je bilo treba gasiti požare v municijskih tovarnah.

Mnogo oseb je bilo ubitih pri eksploziji v municijski tovarni v Kijevu. Vorošilov je bilo zelo razjarjen in je odločno protestiral, ko je bil pred meseci aretirani poveljni garnizije v Kijevu, general Schmidt.

Po Ljeningovski smrti leta 1923 je sovjetski Rusiji vladal tri umvirat Stalin - Zinovijev - Kamenev, in Trocki je bil izgnan iz Rusije. V avgustu lanskega leta sta bila Zinovijev in Kamenev s 14 drugimi obtoženci obsojena na smrt in ustreljena. Letos 23. januarja se je pričel izdajalski proces pro-

S PRIPOROČILOM JE ROOSEVELT PRESENETIL AMERIŠKO JAVNOST

WASHINGTON, D. C., 5. februarja. — Predsednik Roosevelt je poslal danes kongresu poslanico, ki je vse presenetila. V poslanici zahteva presodno zveznih sodišč, predvsem pa zveznega najvišjega sodišča, ki ima sedaj devet članov. Predsednik predlaga, naj se število sodnikov poviša za šest.

STOJADINOVIČ ZA- DOVOLJEN S SPO- RAZUMOM

BEOGRAD, Jugoslavija, 5. februarja. — "Bolgarsko-jugoslovanska pogodba je največji uspeh sedanje jugoslovanske generacije, ki je po treh strahovitih vojnih dosegla prijateljstvo med obema narodoma," je rekel ministrski predsednik Milan Stojadinović v svojem poročilu o vnanji politiki v narodni skupščini.

"Jugoslavija nadaljuje svoje dobre odnose skoraj z vsemi državami," je nadaljeval Stojadinović. Posebno so se njeni odnosi izboljšali z Italijo. Jugoslavija ostane iskrena prijateljica Francije in Male antante, obenem pa je tudi v prijateljskih odnosih z Nemčijo in drugimi državami. Njena politika ni niti pro-nemška, niti protitalijanska, temveč čisto jugoslovanska. Ker je dosegla vse, kar je zahtevala v mirovni pogodbi, ne zahteva sedaj ničesar, temveč nasprotuje vsaki zahtevi po spremembi meja."

Skupščina je soglasno odobrvala njegovo izjavo.

Stojadinović se bo jutri sestel s turškimi vnanjim ministrom Tefik Ruždi Arasom, ki se vrača iz Milana ter mu bo poročal o svojem razgovoru z italijanskim vnanjim ministrom grofom Galeazzo Cianom.

ti 17 bivšim visokim sovjetskim uradnikom zaradi veleizdaje. Poglavitni obtoženci so bili urednik "Izvestij" Karl Radek, podkomisar za težko industrijo Gregorij Piatakov, bivši poslanik in London Gregorij Sokolnikov, prometni podkomisar J. P. Serebriakov in bivši tajnik sovjeta v Moskvi J. N. Drobniš.

Presenetljivo je, da sta bila Radek in Sokolnikov, ki sta bila voditelja zarote, obsojena na 10 let ječe. Ravno tako sta bila obsojena V. V. Arnold na 8 let in M. S. Stroilov na 10 let ječe.

1. februarja pa so bili ustreljeni naslednji: Piatakov, Ivan Knjazev, Serebriakov, S. A. Ratajčak, I. J. Gaše, M. I. Murlov, J. A. Livšic, J. N. Drobniš, M. S. Boguslavski, B. O. Norkin, G. E. Pušin, I. D. Turuk in A. A. Šestov.

Kongresniki so se takoj razdelili v dva tabora. Večina, ki je z "New Deal", se s priporočilom popolnoma strinja. — Manjšina — nasprotniki "New Deal" — so pa zopet začeli očitati predsedniku diktatorstvo.

Kot znano, je najvišje sodišče ovrglo par najvažnejših postav, s katerimi je skušal predsednik izboljšati ameriško gospodarstvo. V najvišjem sodišču odločuje večina. Štirje sodniki odobravajo predsednikove odredbe, pet sodnikov se pa ne strinja z njimi.

Predsednik pravi v svoji poslanici, da imajo najvišji sodniki preveč dela in da potrebujejo pomoč. Šest novih sodnikov bi pospešilo poslovanje. Sodnike najvišjega sodišča imenuje predsednik Združenih držav.

Ako bo Rooseveltov predlog sprejel, bo nedvomno imenoval šest takih, ki se bodo strinjali z njegovimi odredbami. Večina najvišjih sodnikov bo potemtakem na njegovi strani in se mu ne bo treba bati, da bo najvišje sodišče razveljavilo postav, katere bo kongres na njegovo priporočilo sprejel.

VENEZUELSKA VLADA PRO- TI RADIKALCEM

CARACAS, Venezuela, 4. februarja. — Venezuelška oblast nadaljuje svojo borbo proti radikalnim organizacijam. Včeraj so aretirale šestnajst članov nekega radikalnega društva in zaplenile društveno premoženje.

PAPENOV NEČAK OBŠOJEN NA SMRT

MADRID, Španija, 4. feb. — Vojno sodišče je obsodilo na smrt nekega nemškega vojaka, ki se je boril na strani fašistov. Na smrt obsojeni pravi, da je nečak nemškega poslanika na Dunaju, Franza von Papena.

LAŠKI GENERAL UMRL V ADDIS ABABI

ADDIS ABABA, 4. feb. — Danes je umrl tukaj 64letni italijanski general Oreste Mariotti. Tekom italijansko-abe-sinske vojne se je posebno proslavil, ker je srečno prevedel oddelek italijanske armade skozi puščavo Danakil v Makale.

"Glas Naroda"
 (A Corporation)
 Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
 Frank Sakser, President L. Benedik, Trezor.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
 216 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
 (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja na Ameriko in Kanado	\$6.00	Za New York na celo leto	\$7.00
Za pol leta	\$3.00	Za inostranstvo na celo leto	\$7.00
Za četrt leta	\$1.50	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Dopisi brez podpis in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovito pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

Advertisement or Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedelje in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
 Telephone: CHelsea 3-1242

Moderno orožje v državljanski vojni.

"Daily Telegraph" priobčuja članek svojega posebnega dopisnika v Španiji, Pembroka Stephensa o tem, kako se je v španski vojni obneslo moderno orožje. V začetku državljanske vojne od julija do novembra je šlo v bistvu za čisto španske spopade. Pozneje je pa dobila državljanska vojna v Španiji že mednarodni značaj. Že v začetku se je pokazalo, da je pešica odločnih, hrabrih mož več vredna, nego sto vojakov brez navdušenja. S pešico karlistov je polkovnik Boerlogoi zavzel glavno postojanko in preselil miličnike tako, da so mislili, da vodi proti njim celo armado. Organizacija in odločnost je delala čudeže med nacionalisti, dokler se nista jeli uveljavljati tudi na drugi strani. S tem se je pričelo drugo razdobje državljanske vojne in sicer v trenutku, ko je bila armada generala Varea ustavljena v svojem prodiranju proti Madridu na reki Manzanares. Zdaj sta obe armadi dobro prekrbljeni s modernim orožjem.

Civilnemu prebivalstvu je strašna že sama misel, da mu bodo bombe iz zraka uničile domove. Toda kakšnega vojaškega pomena je to? Letalstvo je neštokrat poskušalo bombardirati mostove ali uničiti ceste z bombami toda brez uspeha. Bombe padajo vedno več metrov od svojega cilja. Nikoli ni bilo letalskega napada v zvezi z napadom pehote. Bombarderska letala prelete strelske jarke, vržejo bombe in izginejo. Čez nekaj minut je v strelskem jarku kakor da napada ni bilo. Porušene utrdbe hitro opravijo, uničene strojnice nadomeste z novimi in vse je zopet po starem.

Letalski napad traja nekaj minut, dočim lahko traja bombardiranje s topovi več dni. Letalski napad se da opazovati, časa je dovolj, da se vojaki skrivajo ali celo umaknejo drugam. V mestih je večja nevarnost, ker se rušijo zidovi, toda tisti, ki se skrivajo pod zemljo ali pa vsaj ležijo na ulicah, so varni. Pač pa igra letalstvo vno vlogo v obleganju Madrida. Mnogo hiš je bilo že porušeni in mnogo ljudi ubitih. Vojaškega pomena pa ti napadi nimajo posebnega. V začetku obleganja je imela madridska vlada zelo hitra bombarderska letala, ki pa baš zaradi svoje hitrosti niso mogla dobro metati bomb. Nova ruska bombarderska letala niso več tako hitra, pač pa učinkovitejša. Vlada rabi mnogo letal za sodelovanje s topništvo.

Vojaški izvedenci nasprotujejo, da bo v bodoči evropski vojni protiletalska obramba sestrelila celo tretjino napadalnega letalstva. V španski državljanski vojni letalstvo ni doživelo tako velikih izgub.

Protiletalskih topov je premalo in zato so preveč v rabi. Morajo pa tudi večkrat menjati svoj položaj, kar škoduje njihovemu preciznemu mehanizmu. Vendar je pa bilo sestreljenih že mnogo letal. V Španiji se rabijo dobro opremljena bombarderska letala s štirimi strojnici. V slabem vremenu morajo ostati letala na tleh.

Tanki so tudi niso obnesli tako, kakor so vojaški izvedenci v začetku pričakovali. Nacionalisti rabijo tanke dveh vrst: majhne, zelo hitre s posadko dveh mož in lahko strojnico, druge pa srednje velikosti, ne tako hitre s posadko dveh mož in težjo strojnico. Mali tanki doseže hitrosti 30 milj na uro po cesti in 20 čez polje. Ima šest koles na premičnih pasovih, je pa tako nizk, da je za posadko zelo neudoben. Topovi mu skoraj ne morejo do živca, ker se prehitro premika. Vlade čete so se pa navadile kaj hitro uničevati tanke. Love jih namreč v jame.

Vlade čete rabijo težke tanke z lahkim avtomatičnimi topovi in strojnici. Ti tanki imajo po štiri moze posadke in lahko prekoračijo tudi globoke reke pod vodo. Nekateri tanki so opremljeni tudi z metalci plamenov. V španski državljanski vojni so odkrili nov način uničevanja tankov. Pogumen dobrovoljec pride do njega, ga polije s petrolejem in zažge.

Posadka se v gorečem tanku zaduši ali pa se mora udati. Velike izgube posadk so povzročile, da se na obeh straneh vojaki upirajo, da nečje več napadati nasprotnika kot posadka tankov. Navadno izpušne bencin ali pokvarijo masinerijo, da tank ne more naprej. V splošnem lahko rečemo, da zmaga napadalno orožje proti obrambnemu v zraku na tleh pa nasprotno, kakor je bilo v svetovni vojni. Še vedno pa odloči končno oseba hrabrost proti orožju pa naj bo še tako moderno.

LETNIK KERZETOVEGA "ČASA"

dobi tisti, ki nam pošlje **POL-LETNO** naročnino za novega naročnika. Kdor nam pošlje **CELOLETNO** naročnino za novega naročnika dobi **DVA LETNIKA "ČASA"**.

NA RAZPOLAGO JE LE SE NEKAJ LETNIKOV, ZATO SE POTRUDITE IN POSLJITE ČIMPREJ

Vsak letnik obsega nad 400 strani najzanimivejšega čtiva: povesti, poljudnih razprav — političnih in gospodarskih —, zanimivosti in koristnih nasvetov.

NAJBOLJ PRIMERNO IN PRIPRAVNO ČTIVO ZA SEDANJE DOLGE VEČERE

UPRAVA "Glasa Naroda"

DVA NOVA NEMŠKA IZUMA.

Stroj za pisanje not, ki so si z njegovo konstrukcijo belili glave skoraj 70 let izumitelji vseh držav, je končno izumljen. Imenuje se "Nototyp Rundstatter" in piše na čistem papirju brez vsakih črt. Vsaka tipka je opremljena s črtami, ki se obenem z znaki lahko pišejo po petrtrem sistemu. Tako ne dobimo samo točnega pisanja, temveč lahko napravimo tudi popolne kopije, ker se duplikati pod valjarjem ne morejo premikati. Novi izum je največjega pomena za pevsko društva, zbor, glasbene šole in gledališča. Čeprav je stroj zelo precizno izdelan, se pa lahko glasbeno izsolani ljudje kaj hitro nauče ravnanja z njim. Pet-črtno normalno vrsto not s ključiči, takti in vsemi drugimi glasbenimi znaki lahko napišemo v 2-3 minutah, kakor da bi bile note tiskane.

Razen stroja za pisanje not bodo razkazovali na letošnjem pomladnem velesojmu v Leipzigu, ki se prične 28. februarja, tudi aparat, ki omogoča, da se napiše note skladbe, ne da bi se bilo treba skladatelju za to tehnično stran pisanja kaj brigati. A aparat deluje po principu fotoaparata, samo s to razliko, da je v njem namestu filma poseben papirnati trak, ki se ponika v kaseti s pomočjo tiho delujočega motorčka. Če hočemo uporabiti ta aparat, recimo na klavirju, je treba namestiti pod tastaturo samo prožnico za kontakt. Potem kablja, ki ga pa lahko tudi odstranimo, dobimo zvezo med kontaktno prožnico in aparatom. Aparat piše note povsem samostojno in to pisanje v celoti odgovarja običajnemu načinu pisanja not. Skladatelj se lahko torej nemoteno posveti svojemu delu in ko razvije potem pred seboj te papirnate trakove, ima točno sliko svoje skladbe z istim tempom in istimi izjemnostmi, kar brez nadaljnega omogoči ponovno igranje skladbe s te kopije. Tudi ta nemški izum bo prinesel mnogo koristi.

Peter Zgaga

Prijatelj Weibl, ki nikdar nobene reči ne pretirava, in kar se tiče brooklynskih novic vedno čisto resnice govori, mi je sporočil, da je zadela znane ga rojaka Valentina Kobilco, velika nesreča.

Njegovega zvestega prijatelja in tovariša — papagaja — ni več. Kar iznenada ga je vzelo.

Marsikatero uro mu je razjasnil in marsikatero zamračil. Posebno tedaj, če je bil Tine po trdem delu potreben čase o krepčujoče pijače.

Takrat je papagaj z odločnim glasom protestiral. Toda Tine mu je odpustil in resnično žaluje za njim.

Tinetovo žalost je pa še povečala novica, da je umrl v starem kraju njegov največji in najbolj iskren prijatelj Lojze Škrabar.

Rojakinja iz Rosebooma me vprašuje: — Zadnjič si pisal o farmerju, ki je hlapcu zaudal, ker je asoval pri njegovi hčeri in ženi. In si omenil, da ni nikomur izdal svoje skrivnosti. Kako si jo pa ti zvedel, Zgaga?

Katarina, meni priletli marsikaj na uho, česar ne sme vedeti javnost. In tudi nikdar ne izve.

Tisto o farmerju je bilo pa izmišljeno. Četudi nočem priteci, da se ni nikdar zgodilo.

Večkrat je treba, da je človek tak kot je bil moj postranski patron sveti Janez.

Ni in ni hotel povedati, kdo je hodil h češki kraljici vasovat. Še predno so ga v Vitavo vrgli, ni hotel črniti besede. In ko so ga zagnili valovi, je pritiskal prst na ustnice.

Zdi se mi, da bi bilo v sličnem slučaju z menoj istotako.

Masletu v Little Fallsu pa povem, naj prihodnje leto tako skomandira, da bo na pustno soboto maskarada, pa naj jo priredi Slovenski Dom, Slovenska godba, društvo Jugoslovanske ali pa Katoliške Jednote.

Do večeraj so trije newyorški gadje nestrpno čakali, pa ni bilo nobene vesti ne z Danube in ne s Seely Streeta.

Če bi bilo količkaj namignjeno, bi se pojavile ob osmih večer v dvorani tri maskare, kakoršnih še ni videl slovenski Little Falls.

In ko bi se odpravili koj pa veselici na dvestopetdeset milj dolgo pot, lahko rečem, da bi se v nedeljo popoldne tudi veliki New York, ki je vaju vsakovrstnih presenečenj, tretl littlefallskih maskar ustrazil.

Masle, Gregorin ali kdorkoli že, naj si zapomni, da bo prihodnje leto drugače, to se pravi, da če že mislijo prirediti holadri, naj ga prirede na pustno soboto.

Dosti hvalevrednih nasvetov priroma v uredništvo — kako naj pišemo, o čem naj pišemo in kaj naj pišemo.

Kdor je čital dopise v večerajšnji številki, je najbrž opazil nasvet, ki ga bo treba uvaževati.

— Pišite raje o delavskih razmerah, ne pa toliko o cesarjih, kraljih in papežu!

Upam, da se bodo samske rojakinje, vdove in žive vdove ravnale po nasvetih, ki sem jih v tork in v sredo objavil v svoji koloni.

Tiste, ki mislijo — "o saj je še čas!" — naj pa prečitajo kolono, ki bo v sredo objavljena.

Za dobro mere vam povem, da nisem bil letošnji predpust na nobeni veselici; da se letos nisem zaljubil, ne zaročil in ne poročil. Isto bi priporočil iz dna duše vsem mojim prijateljem.

STAVKA

Vodstvu General Motors korporacije se je posrečilo izvojevati sodniško zmago. Sodišče je izdalo ustavno povelje proti stavkarjem, ki so zasedli dve tovarni.

Narodna garda in ojačena policija sta dobili naročilo pregnati stavkarje iz tovarn. Stavkarji pa pravijo, da se ne bodo uklonili niti sili.

Prva pogajanja med John Lewisom, načelnikom odbora za industrialno organizacijo, in podpredsednikom General Motors Corporation, Knudsenom, niso imela uspeha.

Predsednik Roosevelt je sporočil delavski tajnici željo, da bi se pogajanja nadaljevala in seveda tudi uspešno končala.

Miss Perkins je nedavno opozorila javnost na dejstvo, da je treba najprej ugotoviti, če so takozvane "sit-down" stavke nepostavne. Poudarila je, da je bilo še pred kratkim piktiranje nepostavno, dočim je danes piktiranje povsem postavno sredstvo v delavskem sporu.

Obe stranki vztrajata pri svojih zahtevah.

Podjetniki pravijo, da se bodo pogajanja nadaljevala, kakorhitro izpraznijo stavkarji tovarne, stavkarji pa zahtevajo kot predpogoj priznanje organizacije Automobile Workers of America.

RUDNIŠKE NESREČE

Iz ravnokar končane statistike, ki bo predložena mednarodnemu delavskemu uradu, je razvidno, da je število smrtnih nesreč v premogovnikih v Združenih državah najvišje. To razmerje je naslednje: na vsakih 1000 premogarjev v Združenih državah pride 2.18 smrtnih slučajev; v Nemčiji 1.37; v Belgiji 1.04; v Angliji 1.01; v Franciji 0.83 in na Holandskem 0.77.

Poročilo pravi, da je v premogovni industriji več smrtnih nesreč kot skupno v vseh ostalih industrijah. Pri tem pa pripade razstrelbam najmanjši del.

Dalje pravi poročilo: "Resnica je, da so razstrelbe, ki so edine katastrofe, za katere izve širša javnost, primeroma zelo redke. Največ premogarjev je ubitih, ker se utrgajo plasti kamenja in prsti in pri razvažanju."

Zato poročilo priporoča, da je v rovih vse preskrbljeno, da se ne dogajajo razstrelbe in da so delavci bolj zavarovani proti nesrečam, zlasti na glavi, na očeh in nogah. S tem bi bilo število nesreč zelo zmanjšano.

V rudnikih mehkega premoga v Združenih državah je bilo leta 1911 331 smrtnih nesreč vsled razstrelb, 62 leta 1921, 68 leta 1931 in 27 leta 1933. Iz tega je razvidno, da so premogarske družbe storile mnogo, da so se nesreče zmanjšale.

SRCE NA DESNI STRANI.

Pred meseci so pripeljali v londonsko bolnišnico učenca Alberta Moseleya. Avtobus ga je na cesti podrl na tla in ranil, da je bil potreben zdravniške oskrbe. Ko so dečka odpustili iz bolnišnice, pa se je izkazalo, da ne more več izvrševati telovadnih vaj kakor pred nesrečo. Preiskali so ga temeljito in odkrili, da ima srce na desni strani. Avtomobilska nesreča mu je tako pretresla notranje organe, da so se premaknili s srecem vred na desno stran. Zdravniki so nato dečka operirali, da bi popravili napako nezgode toda fantični zdržal več naporov, ki mu jih je pripravila medicinska znanost in je umrl kmalu po operaciji.

IMAMO SE NEKAJ IZVODOV MOHORJEVIH KNJIG za leto 1937

CENA \$1.50 (pet knjig)

Kdor jih želi, naj takoj pošlje potrebno vsoto na **Upravo Glasa Naroda** in prejel jih bo poštnine prosto.

NAROCNIKE

v West Virginiji in Pennsylvaniji opozarjamo, naj ne čakajo potovalnega zastopnika, ker ga ne bo k njim. Oni, ki jim je naročnina potekla, naj jo pošljejo naravnost na upravo "Glasa Naroda". — Uprava

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za \$ 2.55	Din. 100	Za \$ 6.50	Lir 100
\$ 5.00	Din. 200	\$ 12.25	Lir 200
\$ 7.50	Din. 300	\$ 36.00	Lir 500
\$ 11.70	Din. 500	\$ 57.00	Lir 1000
\$ 23.00	Din. 1000	\$ 112.50	Lir 2000
\$ 45.00	Din. 2000	\$ 167.50	Lir 3000

KER SE OBE NEDEJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE OBE PODVSEBNE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo veljih znenkov kot zgoraj navedeno, bodil v dinarjih ali lirah dovolj, da so hčle pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo \$ 5. — morate poslati	\$ 5.75
\$ 10. —	\$ 10.75
\$ 15. —	\$ 16.00
\$ 20. —	\$ 21.25
\$ 25. —	\$ 26.50
\$ 30. —	\$ 31.75
\$ 35. —	\$ 37.00
\$ 40. —	\$ 42.25
\$ 45. —	\$ 47.50

Prejemnik dobil v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJING \$1. —

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

Piruhi...

SVOJCE IN PRIJATELJE V DOMOVINI NAJBOLJ RAZVESELITE ZA VELIKO NOČ, ČE JIM POSLJETE DENARNO DARILO

DENARNE POŠILJATVE V DOMOVINO IZVRŠUJE TOČNO IN POCENI —

Potniški Oddelek "Glasa Naroda"
 216 W. 18th Street New York City

Pošiljate takoj, da bodo dobili za praznike!

NAROCILA

za MOHORJEVE KNJIGE in KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE za leto 1938 sprejemamo. Oni, ki nam pošlje za Mohorjeve knjige \$1.25 ali \$1.25 za Vodnikove, bo dobil knjige iz domovine naravnost na svoj naslov.

Knjigarna Glasa Naroda.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti tega od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vsled naše dolgotrajne skunnje vam zanesemo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno prekrbiti, da je potovanje udobno in hitro. To so zagnje obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodil prejšnje za površna dovoljenja, potni liste, vizije in aplah vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavljan naj se odnatajo da zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona površna dovoljenja. RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Platio tarif (tali) in brogrična navodila in zagotavljanje vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)
 216 West 18th Street
 New York, N. Y.

KJE JE — JOHN TOMAZIN. Zadnje pismo je pisal 27. novembra 1933 in takrat je bil na 407 N. 5th St., Kansas City, Kans. Kdor kaj ve o njem naj mi sporoči, ali naj se pa sam oglasi na: Ivana Tomazin, Vapeva vas št. 14, p. Doberniče, Dravska banovina, Jugoslavija. (2x)

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MIHAIL ZOŠČENKO:

POGREBŠČINA

Ni še dolgo tega, ko je umrl prijazen mož. Seveda bil je neznaten delavec. Ko je pa končal svojo življenjsko pot, kakor pravimo, so jeli mnogi govoriti o njem, kakor da bi bil imeniten mož in čudovit delavec v svoji stroki.

Vsi so ga silno hvalili in se zanimali zanj po njegovi smrti. Vsi so se zanimali za to, kako čisto in kulturno se je oblačil in kako lepo v redu je imel svoj stroj. Prah je vedno sproti odpihal z njega in vsak vijak je obrisal s hidro-skopijno vato.

In pri vsem tem se je vedno držal na načelni višini. V tekočem letu je mož obolel. Slabo mu je postalo na vrtu. Nekega dne je bil prost, pa je šel na vrt delat. Okopal je rastline in sadno urvje. Naenkrat mu je postalo slabo, v glavi se mu je zvrtilo in padel je.

Drugi na njegovem mestu bi bil jel kričati: "Nakapajte mi valerijanovih kapljic!" ali: "Pokličite mi profesorja!", on se pa zastran svojega zdravnika ni prav nič razburjal. Ko je padel, je dejal: "Ah, zdaj se mi, da sem padel na gredico in potlačil cvetja."

Tedaj so hoteli skočiti po zdravnika, on pa ni dovolil, da bi bile delu vzete marljive roke. Vendar so ga pa odnesli domov in doma je pod nadzorstvom najboljših zdravnikov dva meseca bolehal, dokler ni izdihnil.

Seveda so mu priredili krasen pogreb. Godba je igrala žalne koračnice, mnogi, ki so z njim delali, so ga spremili na zadnji poti. Bilo je mnogo slavnostnih govorov. Hvalili so ga in se čudili, kakšni ljudje so na svetu.

Končno je pa dejal eden izmed njegovih ožjih prijateljev, smukajoč se okrog njegove vdove. "Kdor hoče počastiti spomin svojega prijatelja in tovariša, ga vdova prosi, naj pride k nji na dom, kjer mu bo postreženo s čajem."

Med pogrebi je bili pa tudi pokojnikov sotrudnik, neki M. Seveda ta M. pokojnika ni poznal posebno dobro. Nekajkrat ga je pa le videl pri delu. In zdaj ko, je vdova povabila vse k sebi na dom, se je tudi on odzval vabilu. In šel je kakor pravimo odkritega srea. Nobenih postranskih misli ni imel.

Na pogrebščino ni šel zato, da bi se najedel, tem bolj, ker zdaj z jedjo nikogar ne presenetiš. Šel je samo idejno. Tako vzoren mož je bil, je pomislil, da da stopim k njegovi vdovi, da posedim na toplem in poslušam spomine njegovih sorodnikov. Pridružil se je skupini pogrebcev in odšel z njimi tudi on.

Tako so prišli vsi k vdovi, Miza je bila seveda že pogrnjena, jedalce in pijače polna. Vsi so odložili kučme in sukunje, naš M. seveda tudi. Hodil je med tarjujočimi sorodniki in poslušal spomine. Ker so stopili v jedilnici k njemu trije, rekoč:

— Tu so se zbrali ležnji sorodniki. Vi ste med njimi ta je. Vdova smatra vaš prihod na njen dom za predznost. Oblecite svojo sukunjo in osvobodite stanovanje svoje prisotnosti.

Po teh besedah je postalo našemu možu zveč neprijetno in jel je pogrebenca pojasnjevati, da ni prišel po nič drugega, nego samo po klicen svojega srea.

Eden izmed pogrebcev mu je pa dejal: — Poznamo vaše sree. Prišli ste sem, da bi se našli, in že s tem ste razžalili pokojnika. Glejte, da se brž poberete odtud kajti v tem trenutku morate razpoloženo pokojnikovih prijateljev in sorodnikov.

In vzel je njegovo sukunjo ter mu jo vrzel čez rame. Drugi je pa pograbil njegovo kučmo in mu jo z obema rokama na taknil na glavo tako, da se mu zavihala ušesa.

Ne dotaknilj se ga niso in tudi nahnulil ga ni nihče. V tem pogledu je šlo vse nekako kulturno. Pač se ga pa prijeli za roke in odvedli v predsobo. Tam so ga vdovini sorodniki malo stisnili in eden ga je celo nekoliko dregnil s komolecem. To je pa bilo našemu možu bolj moralno nego fizično neprijetno.

Malo je pomislil, potem je pa skočil na stopnice z užaljenostjo in gnevom v duši.

In tri dni ni našel miru. Tako je prišel snoči k meni. Bil je slabe volje, od užaljenosti se mu je tresla brada, iz oči so mu tekla solze.

Povedal mi je to zgodbo in me vprašal, kaj si mislim o nji. Pomislil sem in odgovoril: — Kar se tebe tiče, dragi prijatelj, si storil majhno na-

pako. Odšel si tja po klicen svojega srea. To ti rad verjamem. Toda vdova je imela v mislih samo sorodnike in možev dobre znance. Če bi te povabil takole kak podjetnik na večer, posvečen njegovemu spominu in če bi te postavili pod kap in te proglasili za tujca, bi bilo to čudno. V takih kočevjih zadevah se je treba vedno dobro spoznati. Kar se pa tiče njih, so ravnali s teboj grobo, netaktno in dejal bi nekulturno. Da ti je pa eden izmed njih potisnil na glavo kučmo, to je svinjarija in vrag ga vzemi, mrho!

Pri teh besedah se je možu celo malo zjasnil obraz in dejal je:

— Zdaj razumem, v kakšnem mislu so me proglasili za tujca. In vse drugo me zdaj ne razburja več.

Tedaj sem mu segel v roko. Podaril sem mu knjigo. In ločila sva se kot najboljša prijatelja.

Po njegovem odhodu sem se zamislil nad tem, da isti ljudje, ki so ga tako grobo postavili pod kap, gotovo zelo nežno ravnajo s svojimi stroji. Gotovo jih skrbno snažije in negujejo. In v nobenem primeru jih ne vržejo po stopnicah, temveč napišejo pri prenašanju na zaboj: "Ne metati!" ali "Oprezno!"

O tem sem nekoč že pisal, prijatelji, pa sem si zdaj to reč še enkrat priklisal v spomin. Potem sem pa ponasnil, da bi ne bilo napačno, če bi tudi na človeka kaj napisal s kredom. Rečimo takole kakšno krilatice: "Poreclan!" "Nalahko!" Dokler je to človek, je pač človek in stroj mu služi. Ni torej do gotove meje nič slabši od stroja.

In ko sem tako o teh stvarih razmišljal, sem sklenil napisati v pouk to povest kakor se je zgodila v resnici. In evo je!

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. — Naročnina za stari kraj stane \$7. — V Italijo lista ne pošiljamo.

IMAMO V ZALOGI BLAZNIKOVE Pratique za leto 1937 Cena 25c s poštino vred. "Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

400-letnica kanarčkov.

Leta 1536 se je blizu otoka Elbe ponesrečila neka španska ladja in iz ladje je sfrčalo kakih sto kanarčkov, ki so bili kot izredni ptiči namenjeni za Evropo. Ptiči so se naselili na otoku, a kmalu so jih Italijani polovili in jih prodajali za odlično poslastico. Odtlej je bilo kanarčke dobiti spet samo v severni Afriki. Da so pa Španci še dalje izvažali to dragoceno trgovsko blago, pa nam dokazuje neka trgovska knjiga, ki je izšla v letih 1545—1550 in ki govori o čudovitem ptiču kanarčku, ki ga radi španskega monopola nanj, skoraj ni moči kupiti. Le najbogatejši ljudje so si mogli privoščiti tako razkošje, kar je veljalo tudi za Italijo in v prvi polovici 17. stoletja je bilo v Italiji in Nemčiji že nekaj trgovcev, ki so gojili in za drag denar prodajali kanarčke.

Kanarček živi torej 400 let v Evropi, dasi samo v kletkah. Ali so ga poznali stari narodi? Saj so jim bili znani Kanarski otoki, kjer je bil kanarček doma. Feničani so imeli živahne kupčijske zveze v Guanči, z ondajnimi praprebivalci in Rimljani so bili radi lepih kanarskih pokrajin in krasnega podnebja tako navdušeni, da so tjakaj namestili svoje "elizejske poljane". Plinij imenuje te otoke "Canaria", ker je živele ondaj mnogov psov (canis, lat.— pes.) a sicer so jih imenovali srečne in blažene otoke. Zgodovinsko je dognano, da so Kartaginci bivali na teh otokih (ki jih je dvajset) zakaj leta 40 pred Kristusom je mavretanski kralj Jubu poslal svoje odposlanca tja.

Kasneje, čez več stoletij, ko so bili Kanarski otoki že v najrazličnejših rokah, je kralj Ferdinand Katoliški kupil za 15,000 cekinov vse otočje in do leta 1496 so bili že vsi prebivalci iztrebljeni, kolikor se ni so pomešali s Španci. Španski vladarji so tudi to svojo kolonijo breobzirno gospodarsko izkoriščali. Iztrebili so na ta način ondotno živalstvo, rudništvo in rastlinstvo. Vendar živita še dandanašnji ondaj dve vrsti netopirjev, ki jih ima tudi Evropa. V prvi vrsti so se izvažali ptiči, ki so jim dejali "sladkorni ptiči;" zdaj vemo, da so bili to nekakšni vrabei iz vrste ščinkovcev. Čudno je pa to, da so ti ptiči odtlej spremenili barvo perja in nihče si ne more razlagati, zakaj so iz zelenih ptičev nastali ptiči rumene barve. V Italiji, Nemčiji, Angliji, Holandiji, Rusiji in Turčiji so jih spet in spet križali z lisčki, čički, ščinkovci. Vsi ti potomci pa so si na čudoviti način ohranili pevsko zmožnost in divji kanarček z otokov poje prav tako kakor oni v naših kletkah.

V Evropi so prav zato tako vžjubili kanarčke, ker tako veliko prijetno in ljubko pojejo. Kakor pred 400 leti, tako jim je kanarček radi petja še dandanes priljubljen.

L. Ganghofer: Grad Hubertus :: Roman ::

Kar si izrazil tu, si zajel iz globine, kamor se nisem pogledal. Otreseš si se vse bole, postavil si se na lastne noge. Ivan, zdaj si nekdo!" — Werner je udaril Forbecka z desnico po rami in mu v srečnem ponosu zrl v oči. "Da bi mi to povedal, bi v svoji brzojavki ne smel biti tako skopih besed. V prvi osuplosti sem menil, da si bolan. In zdaj!" Zasmel se je.

Forbeck, ki se mu je veselje v očeh skalilo, je hotel govoriti. Werner ga ni pustil do besede. "A zdaj stran s tem lističem!" Zmečkal je list, ki ga je bil pripel na platno. "Veš, fant, to je bil strel v prvem navdušenju. Zdaj pride resnost. Preden bo slika sposobna za okvir, bo terjala še doberšen del trdega dela. Ne smeš izgubljati časa. Najino pot v Italijo bova odložila. Lahbi nama ne uidejo. Toda občutje, ki si v njem začel to delo, moraš držati z železnimi rokami. To ne utрпи nobenega odlašanja, izkipeš mora v enem zagonu. Jutri odpotujeva v Monakovo." Werner se je spet zasmel. — "Brez vsakega petelinjega boja se med nama ne bo izteklo, kajti tu, in tu!" s prstom je kazal sem in tja, "o tem imam svoje pomisleke. A ta srednja skupina! To ostane. Tu ne boš ne črte več spreminjal. Ta lovec! Kako stoji tu v zdravi moči in srečni blaženosti! In šele dekle! Kako neki si prišel do tega modela? Ti otrok praznične sreče! In kam si jo postavil! Sredi najbolj zarke luči! Ta zadnji sončni žarek, ki bo boža kakor zaljubljenec, se zdi, da ji hoče reči: imam te in te več ne izpustim! Ali si našel za sliko že ime?"

"Da, Werner, zdaj!" "Kako se bo imenovala?" "Zadnji sončni žarek." "Prav, fant! S tem je povedano vse!" Werner je umolknil in osuplo pogledal Forbecka, ki je upiral skaljene oči v svetli deklisko postavilo. "Ivan, kaj ti je?" Forbeck ni čul.

Nasmeh "Ivan, kdo je to dekle?" Forbeckov glas je bil hripav. "Neka grofičeva Egge." Werner je pobledele. "Ivan, ti tudi?" Potem je prijel Forbecka za ramo in ga stresel. "Ivan, govori vendar! Odreši me te skrbi!" "Skrb ti kopljem na glavo, Werner! Odpusti mi! Zagrabilo me je kakor vihar, zadalo mi bolečino že v prvem veselju."

Za čas je bilo tiho. "Pojdi, Ivan! Na čist zrak morava, midva oba!"

Odšla sta iz hiše. Po dolini se je že mračilo. Čez topeče se oblake je zadel gorske vrhove in planine še žareč sončni pozdrav. Vse višine so bile tako jasno osvetljene, da se je dala razločiti vsaka planinska kočica in vsaka posamezna skala. V ostrih obrisih se je dvigalo slednje strevo iz svetlikajočega se ozadja, in gole skalne stene so štrlele ko okameneli zublji v nasičeno sinjino jasnečega se neba.

"Poglej, Ivan," je dejal Werner, "kako je to lepo."

Forbeck je prikimal. "In, ali vidiš nad prostranim macesnovim gozdom oni bleščeci pas? Biti mora slap. Ali ni kakor bi se bile pravljeno razkale skale, da bi za trenutek odprle iskrečo se zakladnico gorskih škrtov pred začudenim človeškim otrokom? In dalje zgoraj, tista čudna samotna skala. Mar ni podobna zlato okronani ogromni glavi, ki se dviga iz zemeljskih globlin? Kakor pravim vedno: kdor hoče razumeti, kako rasto pravljice, mora iti v gore."

Tako je kramljaj Werner s svojim mirnim nasmešom dalje, zajemajoč slednji mik, ki ga je kazal prekrasni večer. Samo včasih je izljal pogled, ki je z njim ošinil Forbecka, da ta zunanji mir ni v skladu z njegovim notranjim občutjem.

Ko sta že v temi prišla blizu do Jezerskega dvora, kjer je bilo na terasi polno veselih ljudi, je dejal Werner: "Poiščiva si kak prostorček tudi midva. V meni se oglašja žival. V naglici sem pozabil, da bi opoldne jedel."

Našla sta prazno mizo in Werner se je navidezno z vse resnobo zatopil v branje jedilnega lista. Okoli njiju so se vedro razgovarjali gostje. Iz pristaniške krčme so se čuli glasovi harmonike in odmevali koraki plesočih parov. "Kaj boš vzel ti, Ivan?" "Ne morem jesti."

"Pač, Ivan, moraš!" Werner se je spet zatopil v list. "Aah! Ocvrta postrv in jerebica z rdečim zeljem. Kaj deš, mar ni to prava kulinarčna pesem, vredna, da bi jo uglasbil sam Wagner?" Ujel je strežajko, ki je švignila mimo mize. "Dražestna devica!" "Le ne žaliti!" se je zasmajalo dekle. "Kaj bi želeli?"

DALJE PRIDE

DIVJE RACE UNICUJEJO POSEVEK

V državi Washington prepoveduje postava streljati divje race. Farmerji pravijo, da jih bodo navzlic temu začeli streljati, ker jim uničujejo posevek. Slika je bila posneta pri Mt. Vernon, Wash.

1937 SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR 160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA 50 CENTOV Naročite ga danes. Slovenic Publishing Company New York, N. Y. 216 West 18th Street

Poslovilno pismo

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

37

Največja skrb za zaročni par je bilo stanovanje. In bilo je slabše, kot sta si mislila. Velika stanovanja je bilo še mogoče dobiti, toda ne tako majhnih, skromnih, kakor sta hotela imeti.

Gospa Hermina je vsak večer pripravila časopise, da so v njih iskali stanovanje. In nekega večera pravi, ko zopet vsi štirje sede pri mizi in listajo po časopisih:

"Bom pa enkrat prinesla vse časopise, ki so se nakopičili v hiši. To so tudi časopisi, katerih ne bremo sami. Meta jih nabira, kadar prinese domov, kar je kupila."

"Toda mama, to vendar niso novi časopisi in bomo v njih komaj kaj našli," pravi Ludvik.

Gospa Hermina pa nervozno maje z ramami. "Vse je treba poiskovati, drugače ne prideta do stanovanja. V petih tednih se hočeta poročiti in še ne vemo, kje bosta stanovala."

Ludvik in Lona se od strani spogledata. Že sta se trdno odločila, da bosta stanovala nad garažo, dokler ne najdeta kaj primernega.

Gospa Hermina prinese časopise in jih postavi na mizo.

"Tako," pravi samozavestno, "sedaj pa ne bomo prej vstali, dokler kaj ne najdemo."

Ako bi jo kdo natančno opazoval, bi zapazil, da je postala zelo bleda. Vzame časopis in ga razgrne. Drugi hočejo vstreti njeni želji tem tudi jemljejo časopis za časopis, četudi ni nikdo upal na kak uspeh.

Ludvik pri tem omeni, da mora prihodnje jutro že ob petih iti po nekega potnika, katerega bo peljal v Lipsko. Vrnil se bo šele prihodnji večer.

En časopis pregledajo za drugim, pa brez kakega uspeha. Lona pa dobi v roke časopis, ki je bil mnogokrat preganjen. Toda zanj se ne zveni mnogo in tudi ne opazi, kako se oči gospe Hermine nenavadno nemirno vpirajo v njo. Lona pogleda, da nizejda. Časopis je bil onega dne, ko ji bila naznanjena dr. Friesenova smrt.

"O, pogledj, Ludvik, ta časopis je bil izdan na dan dr. Friesenove smrti."

Ludvik se skupno z Lono skloni nad časopis. Lona odpre stran oglasov in gleda. Naenkrat pa presenečena vzkligne:

"Ludvik — moj Bog — Ludvik!"

Ludvik pogleda v njen rdeči obraz.

"Kaj pa je, Lona?"

Z velikimi, prestrašeni očmi ga pogleda in mu pokaže precej velik oglas.

"Ludvik, — beri vendar!"

Ludvik se skloni in tedaj zagleda tudi svoje z debelimi črkami tiskano ime. In bere celi oglas:

"Išče se dedič milijonov. — Baron Ludvik Hennersberg sin v vojni padlega obersta barona Jurija Hennersberga in njegove žene, baronese Brambach, je naprosen, da pošlje svoj naslov odvetniku Harryju Flood-u, San Francisco, Cal., Golden Gate 24. Njegov stric, baron Henner Hennersberg, ki je umrl 24. januarja 1930, ga je imenoval za dediča svojega okoli poldruga milijon dolarjev vrednega premoženja."

Ludvik presenečen strmi v oglas, slednjic se zave njegovega pomena in zopet pogleda na dan izdaje. In tedaj razume, da je ta oglas bil objavljen v jutru po onem večeru, ko ga je major zavrnil in ko je bila gospa Hermina tako huda ranljiva. Z bliskovitim razumevanjem dvigne pogled in gleda ostro gospo Hermino. Vidi, da se v pridruženosti zbeglosti tresi in zardeva in prebledeva, kot ne bi vedela, kaj je bilo v tem oglasu. Vidi, kako se krčevito prizadeva, da bi bila mirna, pa se ji ne posreči.

Medtem pa se je tudi Loni posvetilo v glavi; vidi zbeglost mačehe in tedaj spozna po mnogih pregibih na časopisu, da je bil to oni časopis, v katerega je bila mačeha onega jutra tako zatopljena in katerega je takrat naglo zganila in ga spravila v žep voje jutranjnih obleke. In spomni se, da je tedaj časopis kar naenkrat izginil in ga ni bilo nikjer več videti. In naenkrat ji je vse jasno.

Sedaj Lona ve, zakaj je od onega jutra mačeha kazala svoje premenjeno mišljenje, ve, zakaj je časopis najprej izginil in s kakim namenom je bil sedaj prinesen na mizo. Neko do je moral videti oglas in če ga nikdo drugi ni videl, ga je zasledila mačeha. Mučen občutek se poloti Lone. Pogleda Ludvika, vidi, kako svoj blede obraz obrne od majorjeve žene k njej. In v njegovih očeh bere, da je tudi sam vse razumel, v njegovih očeh pa tudi vidi dvom, ki je veljal tudi njej. Da, Ludvik prvi trenutek dvomi tudi nad njo, in Lona to občuti in postane rdeča in je v zadregi, kot bi jo zalotil pri grehu. Je kot okamenela, samo razumeva, da Ludvik tudi njej ne zaupa in ne samo mačehi. In Ludvik vidi v Loninih očeh sramoto in zadregu, ko je bil sam ves zmeden. Trdo zganje časopis in prebledi. Zopet se zapiči njegov pogled v oči majorjeve žene, ki je zama zatajevala svojo zadregu, in nato v Lono, ki ni bila nič manj v zadregi kot njena mačeha. Ne-popisna bol se loti Ludvika in se niti popolnoma ne zaveda bogate dedščine. S hripavim, zadržanim glasom pravi:

"Torej zato! Zato ste me zopet milostno sprejeli, zato si hotela imeti nazaj svoje poslovilno pismo, predno sem ga sam prebral! Sedaj razumem vse!"

Zdi se mu strašno, toda drugače ne more misliti. Vidi Lonino nepopisno zadregu, vidi sramoto na njenem obrazu in vidi obupno zadregu majorjeve žene. Samo major izgleda, kot ne bi ničesar vedel in presenečen gleda vse tri. Vse to se je odigravalo po sekundah. In ne da bi rekel kako besedo, ne da bi kaj pojasnil, zbeži Ludvik iz sobe, potegne kapo s kljuke in gre iz hiše.

Kot brez uma tava po ulicah. Ne razburja se, ker je dobil bogato dedščino, temveč zgraža se nad majorjevo ženo in jo zaničuje, nad Lonina ljubeznijo pa dvomi, ker je mislil, da je vedela za celo komedijo.

(Dalje prihodnjaj.)

Nesrečna cesarica.

Te dni je minilo deset let, odkar je umrla mehiška cesarica Šarlota, nesrečna soproga cesarja Maksimilijana, ki je pred odhodom v Mehiko živel v gradiču Miramar pri Trstu.

Šarlota se je narodila belgijskemu kralju Leopoldu I. v Laekenu pri Bruslju. Bila je lepa, nadarjena in izvrstno vzgojena. Za njeno roko so se potegovali: portugalski kralj Pedro, veliki vojvoda Toskanski in saški princ Jurij. Vse te snubce pa je odklonila na ljubo pravemu izvoljencu svojega srea, ki ni bil nič drugega kakor brat tedanjega avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Nadvojvoda Maksimilijan je princso zasnubil, ko ji je bilo 17 let. Ta snubec je imel vse prilastke, ki so godile mladi dami. Bil je zal mladenič, ki viteški princ, razgledan po svetu in zelo izobražen. Vse to pa lepi Šarloti ni bilo dovolj. Njeno stremljenje je bilo še višje — in prav to je bilo tisto, kar je razdrlo fiho družinsko srečo mladega para. Ko so l. 1863 na pobudo francoskega cesarja Napoleona III. ponudili Maksimilijanu mehiško krono, je zagrabila Šarlota ponudbo z obema rokama.

Tako je stopil Maksimilijan ob strani soproge kmalu na mehiška tla, kjer so ga sprejeli z vidnim navdušenjem. Navdušenje je bilo tako spretno in scenirano, da tega niti Šarlota ni prav opazila. Pisala je svoji babici o tem kmalu po prihodu v Srednjo Ameriko: "Ta dežela je kljub navidezni raztrganosti zelo vdana mojemu soprogu in pričakuje od njega vse. Ljudje postajajo pametni, upori ponehavajo." Na koncu je opomnila, naj ne bodo na belgijskem dvoru nikar v skrbeh zanjo in za cesarja, kajti vse se razvija kakor oba želim.

Cesar in cesarica pa sta morala kmalu sprevideti, da so razmere v resnici dokaj drugačne, kakor se jima je zdelo v začetku. Položaj je postal popolnoma nevzdržen, ko je Napoleon III. umaknil svoje čete iz Mehike. Zato se je odločila Šarlota za potovanje v Evropo, kjer je menila, da bo z osebnim posredovanjem omečila srea svojih sorodnikov ter izposlovala vojaško in denarno pomoč za Maksimilijana. 11. avgusta 1866 je res bila v St. Cloudu sprejeta v avdijenci od Napoleona. Francoski cesar ji je pri tej priliki odprl oči in ji povedal, da nima od njega pričakovati nobene podpore. Tako je prišlo do tistega prizora, ki poroča o njem neki očevidec, da je izgubila Šarlota ves trezni prevdarek in obvladanje ter si je začela očitati, čemu se je ponižala do Bonaparta. Ali je že tedaj zapadla blaznosti? Pravijo da. Toda njena okolica ni zaenkrat še ničesar opazila o tem. Šarlota se je še nekakjkrat sestala s francoskim cesarjem in cesarico. Pri nobenem teh sestankov ni uveljavila svojih prvotnih zahtev, tudi ni ponovila svojih žalitev. Šele ko je bila nekaj tednov pozneje sprejeta pri papežu, se je izbruh blaznosti ponovil in papež je bil primeren zadržati nesrečnico v Vatikanu v posebnih prostorih.

Kmalu nato so prepeljali Šarloto na grad Miramar pri Trstu. Bilo je v tistih prostorih, kjer je Maksimilijan dve leti poprej sprejel krono mehiške države iz rok posebnega odposlanstva. Kaj se je tukaj, na Miramaru kuhalo v glavi Šarlote? To je bo ostalo večna tajna. Nesrečna Maksimilijanova soproga je zapadla fiksnii ideji, da ji strežejo po življenju in jo hočejo zastrupiti. Zato ni hotela nič jesti. Vsako jed, ki jo je nesla v usta, je morala pred njo pokusiti mačka. Toda tudi v dneh, ko je bila še pri jasni zavesti, ni kazalo, da se bo stvar dobro iztekla.

Zdravniki, ki so dajali slabe prognoze, imeli niso prav nič upanja na ozdravljenje. Zato so nesrečnico najprej prepeljali na grad Tervouren pri Bruslju, potem pa na graščino Bouchoit, ki je bil s svojim ogromnim parkom naravnost odrezan od sveta. Tam je dotekalo življenje nesrečni cesarici. Deset in desetletja je živel v duševni temi. O tragični smrti Maksimilijana je sicer poprej še izvedela, ko je imela jasne momente. Pozneje je na to pozabila. Živela je v družbi z veliko uniformirano lutko, ki je v nji videla cesarja Mehike. Z neverjetno dobrim spominom je obnovljala vse dogodke iz preteklosti. Igrala je tudi klavir in trgala cvetje v parku. Z natrganim cvetjem je krasila grajske sobane, od časa do časa pa je dala prižgati vse svečke v gradu. Dne 19. januarja 1927 je končno ugasnilo njeno življenje in napravilo konec tragediji, s katero je sočustvoval ves svet.

KODRI GOVORE.

Neki pariški pisatelj je izumil nov "jezik" govorec z — lasmi. Ta jezik naj bi rabil posebno zaljubljenecem. Za sporazumevanje naj bi rabila oblika in smer kodra nad desnim ušesom. Če hoče mlado dekle svojemu oboževalcu kaj povedati, je do-

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je zavidno do čudaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretje pa leto. Da nam pripravite nepotrebne delo in stroškov, vas prosimo, da skušate naročnino pravčasno poravnati. Pošljite naročnino naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so upravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

VEČINA TEH ZASTOPNIKOV IMA V ZALOGI TUDI KOLEDARJE IN PRATIKE; ČE NE JIH PA ZA VAS NAROČE. — ZATO OBIŠČETE ZASTOPNIKA, ČE KAJ POTREBUJETE

CALIFORNIA:
San Francisco, Jacob Laushin
PUEBLO:
Pueblo, Peter Cullig, A. Sattie
Walseburg, M. J. Bavuk

INDIANA:
Indianapolis, Fr. Zupcancé.

ILLINOIS:
Chicago, J. Berčič, J. Lukančič
Cicero, J. Fabian (Chicago, Cleveo in Illinois)
Joliet, Mary Bamblich
La Salle, J. Spellich
Masscutah, Frank Augustina
North Chicago, Joe Zelenc

MARYLAND:
Kiltzmilller, Fr. Vodopivec

MICHIGAN:
Detroit, L. Plankar

MINNESOTA:
Chisholm, Frank Gouže
Ely, Jos. J. Peabel
Eveleth, Louis Gouže
Gilbert, Louis Vesel
Hibbing, John Povše
Virginia, Frank Hrvatič

MONTANA:
Roundup, M. M. Paulan
Washoe, L. Champa

NEBRASKA:
Omaha, P. Broderick

NEW YORK:
Gowanda, Karl Strnišha
Little Falls, Frank Masto

OHIO:
Harberton, Frank Troha
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karl Hinger, Jacob Remlik, John Slaruk
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Krmoč
Youngstown, Anton Kikelj

OREGON:
Oregon City, Ore., J. Koblar

PENNSYLVANIA:
Broughton, Anton Ipavec
Conemaugh, J. Brezovec
Coverdale in okolica, Mrs. Ivana Rupnik
Export, Louis Supančič
Farral, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin
Greensburg, Frank Novak
Johnstown, John Polanta
Krayn, Ant. Taušelj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Zust
Pittsburgh in okolica, J. Pogačar in Philip Progar

STEELTON, A. Stren
Turtle Creek, Fr. Schifrer
West Newton, Joseph Jovan
Krayn, Ant. Taušelj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Zust
Pittsburgh in okolica, J. Pogačar in Philip Progar

WISCONSIN:
Milwaukee, West Allis, Fr. Slavak
Sheboygan, Joseph Kakeč

WYOMING:
Rock Springs, Louis Tauchar
Diamondville, Joe Rollich

Vsak zastopnik izda potrdilo za sveto, katero je prejel. Zastopnike toplo priporočamo.

UPRAVA "GLAS NARODA"

V 10 MESECIH 10 JEZIKOV.

dovolj, da da kodru samo določen položaj, pa jo bo takoj razumel — seveda če se je naučil tega jezika z lasmi. Jezik je pa precej komplieiran, čeprav je bogatejši v svojih izrazih od govorcev s cveticami in poštini znamkami — tako pravi vsaj izumitelj. Seveda o Kantovi filozofiji in tem jeziku zaljubljenca ne bosta mogla razgovarjati, tudi reševanje kakšnih matematičnih problemov bi bilo nekam težko. Hvala Bogu da imajo zaljubljeni drugačne snovi za pogovor.

24-letni Donald Whiles, sin nekega londonskega tvorničarja avtomobilov, je sklenil s svojimi prijatelji stavu, da se bo v desetih mesecih naučil desetih jezikov tako, da se bo mogel v njih pogovarjati o vseh zadevah vsakdanjega življenja in čitati časnike. Po desetih mesecih bo napravil izpit. Če izpit dobro opravi, dobi 800 funtov. Doslej je prešlo že sedem mesecev in Whiles se uči sedaj že devetega jezika — danščine.

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI! ! !

IZ BAGDADA V STAMBUL 4 knjige, s slikami, 627 strani
Vsebina:
Smrt Mohamed Emira; Karavana smrti; Na begu v Goraju; Dražba Eu Naz.
Cena 1.50

V GORAH BALKANA

4 knjige, s slikami, 576 strani
Vsebina:
Kovač Šimen; Zaroka z zaprekanu; V go'bnjaku; Mohamedanski svetnik
Cena 1.50

WINETOV

12 knjig, s slikami, 1753 strani
Vsebina:
Prvikrat na divjem zapadu; Za življenje; Nbo-č, lepa indijanka; Proklestvo zlata; Za detektiva; Med Komanč in Apač; Na nevarnih potih; Winetovov roman; Sans Bar; Pri Komančih; Winetova smrt; Winetova oporoka
Cena 3.00

Ž U T I

4 knjige, s slikami, 597 strani
Vsebina:
Roj z medved-m; Jama draguljev; Končno —; Rih, in njegova poslednja pot
Cena 1.50

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.

SHIPPING NEWS

Na parnikih, ki so debelo tiskani, so vrste v domovino izleti pod vodstvom izkušenega spremljevalca.

- J. februarja: Europa v Bremen
- 10. februarja: Manhattan v Havre
- 13. februarja: Conte di Savoia v Genoa
- 19. februarja: Bremen v Bremen
- 20. februarja: Ile de France v Havre
- 24. februarja: Saturnia v Trst
- 24. februarja: Manhattan v Havre
- Queen Mary v Cherbourg
- 26. februarja: Europa v Bremen
- 27. februarja: Paris v Havre
- Irex v Genoa
- 3. marca: Normandie v Havre
- Berengaria v Cherbourg
- 6. marca: Conte di Savoia v Genoa
- 9. marca: Bremen v Bremen
- 10. marca: Queen Mary v Cherbourg
- Washington v Havre
- 12. marca: Ile de France v Havre
- 17. marca: Normandie v Havre
- 18. marca: Europa v Bremen
- Berengaria v Cherbourg
- 19. marca: Rex v Genoa
- 24. mara: Manhattan v Havre
- Queen Mary v Cherbourg
- 27. marca: Rex v Genoa
- 31. marca: Rex v Genoa
- 1. aprila: Ile de France v Havre
- Bremen v Bremen
- 3. aprila: Conte di Savoia v Genoa
- 7. aprila: Washington v Havre
- Lafayette v Havre
- Queen Mary v Cherbourg
- 10. aprila: Europa v Bremen
- Rex v Genoa
- 11. aprila: Normandie v Havre
- 15. aprila: Berengaria v Cherbourg
- 16. aprila: Vulcania v Trst
- 17. aprila: Bremen v Bremen
- 20. aprila: Roma v Genoa
- 21. aprila: Manhattan v Havre
- Queen Mary v Cherbourg
- 24. aprila: Ile de France v Havre
- Conte di Savoia v Genoa
- 27. aprila: Europa v Bremen
- 28. aprila: Normandie v Havre
- Aquitania v Cherbourg
- 1. maja: Saturnia v Trst
- 4. maja: Paris v Havre
- Berengaria v Cherbourg
- Bremen v Bremen
- Washington v Havre
- 5. maja: Queen Mary v Cherbourg
- 8. maja: Rex v Genoa
- 2. maja: Aquitania v Cherbourg
- 4. maja: Champlain v Havre
- Europa v Bremen
- 15. maja: Conte di Savoia v Genoa
- 19. maja: Normandie v Havre
- Manhattan v Havre
- 20. maja: Berengaria v Cherbourg
- 21. maja: Bremen v Bremen
- Roma v Genoa
- 3. maja: Lafayette v Havre
- 6. maja: Queen Mary v Cherbourg
- 28. maja: Paris v Havre
- 29. maja: Rex v Genoa

Advertise in "Glas Naroda"